

Október közepén a parlament elé került az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény módosítása. Megragadva ezt az alkalmat mi is előterjesztettük a szövetség változtatási javaslatait a törvényre vonatkozóan. Ez az oka annak, hogy ez a téma most ismét itt is napirendre került.

A módosítás kezdeményezésének célja, hogy az írni és/vagy olvasni nem tudó személyek (köztük a látássérültek) is saját maguk dönthessenek arról, hogy ingatlanra vonatkozó jogügyleteiket közokiratba, vagy – másokhoz hasonlóan – ügyvéd, vagy kamarai jogtanácsos által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalják-e.

Álláspontunk szerint a szabályozás így is megfelelő és elégséges garanciát és védelmet biztosítana az érintettek számára, ugyanakkor így még választási lehetőségükkel is élhetnének.

Hasonló véleménynek adott hangot egyébként az Alapvető Jogok Biztosa is, aki több panasz kapcsán vizsgálta ezt a rendelkezést. A biztos e vizsgálat alapján kiadott jelentésében megállapította, hogy „azon rendelkezés, amely írásra vagy olvasásra képtelen személy jognyilatkozatán alapuló ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez kötelezően és kizárólagosan a nyilatkozat közokiratba foglalását írja elő, a vak és látássérült személyek önrendelkezési jogával, általános cselekvési szabadságával, ezáltal a minden embert egyenlő mértékben megillető emberi méltósághoz való jogával összefüggésben visszásságot okoz.”

Nem vitás, és ezt az Alapvető Jogok Biztosa is hangsúlyozta, kiemelt cél a fogyatékos emberek jogbiztonságának védelme, azonban felhívta a figyelmet az arányosság követelményének fontosságára is, azaz, hogy vizsgálni kell, nem jelent-e az érintettekre aránytalan terhet a korlátozó rendelkezés, illetve, hogy a jogbiztonság elérése érdekében az-e a legenyhébb eszköz.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Nemzetközi hírek

A WBU ünnepi nyilatkozata a fehérbot nemzetközi napja (látássérültek világnapja) alkalmából 2019. október 15.

A Vakok Világszövetsége (World Blind Union, röviden WBU) csatlakozik a fehérbot nemzetközi napja megünnepléséhez (2019. október 15., kedd).

A fehérbot nemzetközi napjának célja az, hogy ráirányítsa a világ figyelmét a fehérbotra, mint a vakok és gyengénlátók önálló életvitelének fon-

tosságára. A WBU arra használja fel ezt a lehetőséget, hogy támogassa a világ összes országának a vakok és gyengénlátók önállóságát és biztonságos közlekedését lehetővé tevő politikáit, törvényeit és megfelelő módon kialakított infrastruktúráit mind otthoni és munkahelyi körülményeik között, mind az oktatási intézményeken és közösségeiken belül.

Mindennek a Fogyatékossgal Élők Jogairól szóló ENSZ egyezmény (UNCRPD) 9-ik cikkében megfogalmazottakkal összhangban – Önálló életvitel és a közösségbe való befogadás – kell történnie, mely szerint a részes államok megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy másokkal azonos alapon biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és kommunikációhoz, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket, valamint más, nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Figyelemmel kell lenni az egyezmény 19-ik cikkében leírtakra is, mely szerint a részes államok elismerik a fogyatékossgal élő személyek egyenlő jogát a közösségben való élethez és lakóhelyük megválasztásához. Az UNCRPD 20. cikke – Személyes mobilitás – kiköti azt is, hogy a részes államok hatékony intézkedéseket hoznak a fogyatékossgal élő személyeknek a minőségi mobilitási támogatásokhoz, eszközökhöz, segítő technológiákhoz, valamint a személyes segítségnyújtás különböző formáihoz és a közvetítőkhöz való hozzáféréseinek megkönnyítésére.

Mindezeket túl az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai 11. céljaként hangsúlyozza annak fontosságát is, hogy a városokat és emberi településeket fenntarthatóvá, befogadóvá, biztonságossá, alkalmazkodóvá és mindenki számára akadálymentesen hozzáférhetővé kell tenni. Alapvető fontosságú az, hogy ennek a célnak az elérése érdekében tegyenek, mivel az egyenlő esélyű hozzáférés révén megszüntethető a fehérbottal közlekedő vakok és gyengénlátók által nap mint nap tapasztalt nehézségek egy része.

Ennek a fontos napnak a megünneplésekor bízunk abban, hogy a politikai döntéshozók elismerik a vakok és gyengénlátók ahhoz való jogának fontosságát, hogy önállóan és biztonságosan, egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetben tudjanak közlekedni, és használhassák a fehérbotot.

Hisszük, hogy egy befogadóbb, hozzáférhetőbb és az egyenlő társadalom révén javulni fognak közösségünk életkörülményei.

A Vakok Világszövetsége (World Blind Union, röviden WBU) a világszerte élő 253 millióra becsült vak és gyengénlátó érdekeit képviselő világszervezet. Tagja a vakok saját érdekvédelmi szervezetei és a vakokért dolgozó szervezetek, a világ több mint 190 országából, valamint a látássérültséggel kapcsolatos területeken dolgozó nemzetközi szervezetek. További részletek a WBU honlapján olvashatók (angol nyelven): www.worldblindunion.org.

Ollé Attila nemzetközi referens

A Vajdasági Vakok Szövetsége 70 éves

A fehérbot nemzetközi napján ünnepelte a Vajdasági Vakok Szövetsége fennállásának 70. évfordulóját. Az Újvidéken szervezett október 15-i ünnepséget megtisztelte jelenlétével Szerbia szociális minisztere, a Szerbiai Vakok Szövetségének elnöke, a Boszniai Vakok Könyvtárának vezetője és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnöke. A jubileum alkalmából a Vajdasági Vakok Szövetsége emléklappal ismerte el azon szervezetek és személyek tevékenységét, akik jelentős mértékben hozzájárultak a szövetség sikeres működéséhez. Az évfordulóra szerb nyelven egy reprezentatív könyv is megjelent, amely a szervezet elmúlt 70 évét mutatja be. Az ünnepi műsor során részleteket olvastak fel a könyvből, illetve kulturális műsort is hallhatott a több mint 300 fős ünneplő közönség. Az MVGYOSZ emléklakettet és tapintható képet ajándékozott a Vajdasági Vakok Szövetsége részére, melynek elnöke külön is méltatta a két szövetség példaértékű kapcsolatát. Az ünnepséget követően szakmai megbeszélés következett, amelyen a szervezetek vezetői közösen áttekintették a további együttműködés lehetőségeit.

A Vajdasági Vakok Szövetségének további eredményes munkát kívánunk!

dr. Nagyné Berke Mónika MVGYOSZ munkatárs

Látássérült gyermekek fehérbottal?! – A fehérbot nemzetközi napja Székelyudvarhelyen

Soha nem hívták még fel a lakosság és a döntéshozók figyelmét Székelyföldön a vak és gyengénlátó emberek mindennapos nehézségeire olyan nagyszabású és gazdag programsorozattal, mint 2019-ben a fehérbot nemzetközi napján. A Romániai Magyar Nemlátók Egyesülete

Székelyudvarhelyen Látássérült gyermekek fehérbottal! címmel egész napos rendezvényre várta a környék magyar anyanyelvű látássérült gyermek és felnőtt lakóit, valamint családtagjaikat, a döntéshozókat, az oktatásügy szereplőit és minden szimpatizánst. Az eseményeken a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége is képviseltette magát: a szervezők meghívásának Németh Orsolya és Nagy András munkatársak tettek eleget.

Az október 15-ére tervezett események legfontosabb szereplői a látássérült gyermekek voltak, akik a szervezők ajándékként egy-egy jó minőségű fehérbotot vehettek át a Márton Áron téren lezajlott megnyitón Hajdó Ernőtől, a Romániai Magyar Nemlátók Egyesületének elnökétől. Az elnök az átadáskor elmondta, hogy napjainkban csak elvétve látni fehérbottal közlekedő embert Székelyudvarhely utcáin, miközben több száz vak vagy gyengénlátó ember él csupán Hargita megyében. A gyermekeknek és szüleiknek a programot szervező szakemberek folyamatosan azt hangsúlyozták, hogy – bár sokan a fehérbotra még mindig stigmaként tekintenek –, inkább az életüket megkönnyítő, az önállóságukat megnövelő eszközként kell gondolniuk rá és kézbe kell venniük. A kipróbálás jegyében a látássérült gyermekek, felnőttek és kísérőik közös fehérbotos városi sétára indultak, melynek során bejárták a belváros utcáit és parkját, illetve egy népszerű áruházba is betértek. A helyiek felfigyeltek a szokatlan látványra, érzékelhető volt, hogy Székelyudvarhelyen valóban nem mindennapos a fehérbotos emberek jelenléte.

A sétát követően a gyermekeket játékos programok várták a Márton Áron téren Ágoston György játékmester és Hajdó Ernő vezetésével. A látássérült és ép látású gyermekek olyan társasjátékokat próbálhattak ki, melyeket együtt is tudnak játszani. Emellett az ép látású testvérek, osztálytársak és érdeklődők játékos szemléletformáló feladatokat is teljesíthettek, természetesen bekötött szemmel.

Eközben a szülők, a szakemberek és döntéshozók a polgármesteri hivatal Szent István termében a látássérült gyermekek oktatásával kapcsolatos fórumon vettek részt Butu Arnold Csaba, az iskola projektmenedzserének vezetésével, melyen kötetlen beszélgetés keretében vitatták meg az erdélyi magyar vak és gyengénlátó gyermekek és fiatalok oktatási és társadalmi integrációjának nehézségeit. Erdélyben csaknem száz éve nincs magyar tannyelvű speciális iskola látássérült gyermekek részére. Az egyetlen kolozsvári intézményben románul folyik az oktatás, a magyar nyelv és irodalom csak fakultatív tantárgyként vehető fel. Sok szülő vagy magyar iden-

titását hangsúlyozva, vagy egyéb érzelmi okokból nem adja be a kolozsvári intézetbe a gyermekét, így a gyakran csak elméletben működő integráció mellett bizony még a XXI. században is előfordulhat, hogy egy erdélyi magyar vak gyermek egyáltalán nem jár iskolába. A fórumra várták a szervezők a helyi általános és középiskolák képviselőit, ám ők nem jöttek el, annak ellenére, hogy gyakran hangsúlyozzák intézményeik befogadó voltát. A fórum résztvevői egyetértettek abban, hogy az iskolai nevelés, a tananyag elsajátítása és a közösségben való részvétel elengedhetetlen feltétele az egyének társadalomba történő sikeres beilleszkedésének. Ez pedig nincs másként a látássérültek esetében sem. Támogatásra azonban messze nemcsak az iskolai integráció terén van szükségük, hanem az élet számos egyéb területén is. Romániában teljes mértékben hiányzik a felnőttként megvakult személyek elemi és foglalkozási rehabilitációja, így nekik esélyük sincs a munkaerő-piacra és a társadalomba történő visszatérésre. A kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem oktatói azt a problémát jelezték, hogy a magyar tannyelvű gyógypedagógus képzésben a látássérült emberek oktatása és rehabilitációja területén nem tudnak Erdélyben megfelelő, szintén magyar munkanyelvű gyakorlati helyet biztosítani a hallgatók számára, ezért is választják rendkívül kevesen a vak emberekkel való munkát. A fórum végkicsengése mégis pozitív volt, hiszen a társadalmi szemlélet formálásáért a látássérült emberek maguk is rengeteget tehetnek csupán azzal, hogy megpróbálnak minél inkább aktív és tartalmas életet élni, kimozdulni, tanulni és munkát vállalni.

Este fél hat tájban egy nagyobb csoport gyülekezett a Városháza tér Kossuth utcai sarkánál. A Budapesti Rotary Club képviselői és Székelyudvarhely polgármestere itt leplezték le a Tapintható láthatatlan program keretében elkészült huszonnegyedik városmakettet, mely Székelyudvarhely belvárosának egy részét teszi tapintás útján megismerhetővé a látássérült emberek számára. Az eddig átadott makettek közül ez a második, ami Magyarország határain kívül található (egyébként a másik is Székelyföldön van).

A nap zárásaként került sor a Ver-Deco Művészeti Egyesület Tapintható valóság című, 3D textil technikával készült képkiallításának ünnepélyes megnyitójára a Városháza Szent István termében. A tapintható tárlat Székelyudvarhelyen, majd Csíkszeredán és Szentegyházán lesz látogatható egészen november végéig. A megnyitót követte a székelyudvarhelyi és kolozsvári látássérült gyermekek kulturális és szórakoztató műsora, melyben versek, népdalok, örökzöld és mai slágerek hangzottak el, természetesen

kizárólag magyar nyelven. Az előadók közül kiemelkedett tehetségével a mindössze tíz éves Endes-Ábrahám Ákos, aki versmondóként 2018-ban a III. Nemzeti VERSENY zsűrijétől elismerő oklevelet kapott és idén is beválogatták a verseny döntőjébe, melyre novemberben kerül sor Budapesten a Nemzeti Színházban.

Az MGVYOSZ ajándékkal készült az egyesület és látássérült tagjai részére. A Bodor Tibor Hangoskönyvtár CD állományának egy-egy példányát küldte el a szövetség az erdélyi magyar anyanyelvű látássérült gyermekek és felnőttek számára, de a tervek szerint hamarosan az online hangoskönyvtár szolgáltatáshoz való hozzáférésük is lehetővé válik.

Németh Orsolya

Egy vak légiutas személyes tapasztalatai

New York Kennedy Repülőtér: amikor egy nagydarab, engem a repülőtéren végigvezetni szándékozó asszisztens egy hihetetlenül kényelmetlen fém (korábban valószínűleg elektromos) kerekesszékbe akart ültetni azzal a felszólítással, hogy a következő két órában az ő engedélye nélkül abból fel ne álljak, én udvariasan, de ugyanakkor igen határozottan visszautasítottam a szolgálatait és a tömeg mozgását követve elindultam a repülőtéri folyosókon. Az illeték segítségével találtam egy éttermet, ahol ételt és italt rendeltem. A pincér részletesen elmagyarázta, hogyan juthatok el a reptéri kapuhoz; beszélgetésünket meghallotta néhány másik, szintén az én gépemmel repülő utas, akik felajánlották, hogy együtt menjünk a géphez.

Frankfurt: egy kedves kolumbiai (gyakornok) lány jött elém a repülőre, majd nagyon udvariasan elkísért egészen a Sheraton Hotel recepciójáig, amely szigorúan véve azért a repülőtéri folyosókon kívül esik. Úgy tűnt, fogalma sincs semmilyen idevonatkozó előírásról vagy szabályzatról, egyszerűen hallgatott a józan eszére.

Prága: felajánlják a kerekesszék használatának lehetőségét, de senkit nem kényszerítenek annak igénybevételére. Nekem azért lennének kétségeim, mivel a segítségnyújtással megbízott személyzet nem igazán beszél idegen nyelveket.

Párizs, első történet: átszállás nélkül repültem Párizsba, illetve onnan vissza. Mindkét esetben mindennemű probléma nélkül, kerekesszék felajánlása nélkül, egyszerűen, rutinszerűen kísérték és segítettek végig a repülőtéren.

Párizs, második történet: átszállással utaztam és már előre tudtam, hogy az átszállással együtt jár az, hogy egyik terminálból egy másikba kell átmennem. Tinédzserkorú, látó lányommal utaztam. Annak érdekében, hogy könnyebb legyen a számára addig ismeretlen és meglehetősen összekeverhető körülmények között tájékozódnia, (balga módon) előre jeleztem, hogy személyi segítőre lesz szükségem. Valamilyen, targoncaszerű jármű érkezett a gép ajtajához, amelyből valamilyen speciális emelőszerkezet emelkedett ki, majd juttatott le minket a repülő magasságából a jármű szintjére. Ezután a jármű eszeveszett száguldásba kezdett össze-vissza a repülőtéren, és ezt mindaddig folytatta, míg végül le nem késtük a gépünket! Udvarias, dühös, majd kétségbeesett kéréseim hiábavalóak voltak; a sofőr úgy tett (vagy esetleg nem csak úgy tett) mintha egy szót sem értene angolul. Végül, amikor a jármű valahol a repülőtér üzemterületén megállt, elmenekültünk a járműről, nem törődve a sorór kiabálásával, csak minél távolabb lehessünk! Később sikerült egy kiszolgáló pultot találnunk, ahol a kedves ügyintéző megértette a problémánkat, és átjelentkeztetett minket egy későbbi (hál Istennek még aznapi) repülőre. Egyébként, ez az EBU 9-ik, Genfben tartott küldöttgyűlésére történő utazásunkkor történt, az említett járműben pedig a két csehországi résztvevőn kívül valamelyik FÁK országbeli küldöttek is ültek, akik – tudomásom szerint – még ma is valahol a párizsi repülőtéren keringenek...

Soha nem zártak még ki a légi utazásból, amikor egyedül utaztam, és ilyenre példát nem hallottam egyetlen releváns személytől sem!

Czech Airlines/Smart Wings: a legutóbbi, ezzel a jó nevű légitársasággal történt utazásom során azt a felszólítást kaptam, hogy cseréljek helyet egy másik utassal és üljek az ablak melletti ülésre. A kapott magyarázat igen érdekes volt: „amennyiben egy vak ül a középső, vagy a folyosó melletti ülésen, akadályozhatja a repülőgép esetleges vészhelyzetben történő kiürítését”. Máshogy fogalmazva: „hadd üljenek a vakok az ablak melletti üléseken – őket nem érdemes kimenekíteni!” Kereken visszautasítottam az utasítást, és ott maradtam egyedül.

A legfurcsább történetem: valamikor a kétezres évek elején a SAS légitársasággal repültem késő este Koppenhágából Oslóba. A koppenhágai aszfalton álló gépen már majdnem elszundítottam a legutolsó sorban levő, folyosó melletti ülésen, amikor a légi utaskísérő (egy hölgy) megérintette a vállamat és felébresztett. Arra kért, kísérem el a repülőgép baloldali ajtajához, majd megmutatta, hogyan kell azt kinyitni és bezárni. Ezután átmentünk a kabin másik oldalán levő ajtóhoz, ahol arra kért, mutassam be neki az imént tanultakat. Legnagyobb meglepedésére minden nehézség nélkül az ajtót ki

tudtam nyitni, majd vissza is zártam. Miközben a leghátsó sorban levő, folyosó melletti ülémhez tartottunk visszafelé, megkérdeztem tőle, hogy miért tanított meg engem erre. Válasza egyszerre volt meglepő és meglehetősen ésszerű: „Ha bármi történne a világítással, ön lenne az egyetlen, aki biztosan tudni fogja a menekülési utat.”

Általános megállapítások:

Összegezve, a vak utasoknak ésszerű és indokolt mértékű elvárásaik legyenek, és tartózkodniuk kellene az akadálymentesen hozzáférhető fedélzeti szórakoztató rendszerek megkövetelésétől! Könnyen beszerezhetők saját tulajdonú, személyes használatú szórakoztató eszközök (Braille-kijelző, digitális lejátszó, könyvolvasó, stb.), és a legtöbben már rendelkeznek is ilyenekkel.

A repülőtereken az utasszolgáltatásokat általában kiszervezik, a külsős cégek alkalmazottai pedig nem feltétlenül a legmagasabb szellemi képességekkel rendelkező személyeket foglalkoztatnak. Ennek megfelelően nem várható az el, hogy a vak utasokkal „VIP személyként” vagy a celebekhez hasonlóan foglalkozzanak. Minket (akár tetszik, akár nem) tárgyként kezelnek (mint egy csomagot vagy egy dobozt), és nem alanyként (emberekként)!

A kerekesszék nem feltétlenül jelent mindig rossz megoldást. Először is, az asszisztens nagyon gyorsan tud haladni, és nem kell azon töprengenie, hogy oldja meg a számára eddig még soha meg nem oldott rejtélyt: „Hogyan lehetséges az, hogy a vakok képesek gyalogolni, miközben nem látnak?” Második probléma: vannak olyanok, akik egyszerűen nem szeretik, ha valakit meg kell érinteniük, vagy ha őket valaki megérinti. Az is lehet, hogy valamilyen belső, céges szabályozás tiltja, hogy másokkal fizikai kapcsolatba kerüljenek. Ilyen esetekben a kerekesszék ésszerű megoldás.

Végkövetkeztetés: nem vagyok biztos abban, hogy megfigyeléseim többek-e az esetek puszta leírásánál. A vak utasok jogaiért való küzdelem, szintén filozófiai kérdés. Mit akarunk? A látókkal megegyező jogokat vagy kedvezményes bánásmódot? Amennyiben egyenlő jogokat, a döntéshozók kijelenthetik: „Egyenlő jogokat akartok a látókkal, tényleg? Rendben, mivel a látókkal többé-kevésbé senki nem foglalkozik vagy éppen, hogy magukra hagyják őket, bárminemű fizikai kontaktus, stb. nélkül, ti is ugyanazt egyétek, mint amit ők kapnak!”

Ha kedvezményes elbánást akarunk, akkor ezt is kell mondanunk, mivel ez logikus: mindenki tisztában van azzal, hogy a vakok hátrányos helyzetben

vannak, így ha a feltételeket egy kicsit is egyenlőbbé kívánjuk tenni, lehetőségünk kell, hogy legyen arra, hogy bizonyos kedvezményeket elvárhassunk és megköveteljünk, mint például megfelelő segítséget a repülőtereken és a repülőgépeken!

Rudolf Volejnik alelnök, Csehországi Vakok Szövetsége

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

A hangomat adom – beszélgetés Kelemen Erzsébettel

Beszélgetéssorozatunk olyan önkéntes felolvasókkal készül, akik a Bodor Tibor Kulturális Egyesületben dolgoznak, s örvendeztetnek meg bennünket újabb és újabb hangoskönyvekkel. Fogadják az interjúkat olyan szeretettel, amilyen örömmel felolvasóink nyilatkoznak.

- Kérem, meséljen nekünk kicsit magáról, elfoglaltságairól, kedvenc időtöltéseiről, stb.

- Magyar-orosz szakos tanárként végeztem, ezen a pályán dolgoztam 30 éven át. Az orosz nyelv továbbadásába beleszólt a történelem a rendszer-váltás után. De a magyart tanítottam, azzal a színház iránti szerelemmel, amit a mára már híressé vált szentesi Horváth Mihály Gimnázium irodalmi-dramai tagozatán oltottak belém. Igyekeztem továbbadni a tanítványaimnak a szépirodalom értését és értő tolmácsolását színjátszó szakkörben, iskolai műsorokban és a tanórákon. A tanítás mellett mindig volt másféle teendőm is az iskolában: szabadidő-szervezés vagy ifjúságvédelmi tevékenység, majd az iskolai könyvtár vezetése. Ezek mindegyike nagyon fontos volt számomra, hiszen a tanítási-tanulási folyamat mellett egy teljesen más megismerési lehetőséget biztosított a tanár-diák kapcsolatban. Hiszen sajnós a tananyaggal telegyömöszölt órák alatt nincs idő egymást megismerni; de a délutáni beszélgetések, a más jellegű tevékenységek mélyebb és pontosabb csatornákat nyitottak meg felnőtt és gyerek között.

Három éve pedig csak könyvtárosként dolgozom, elektronikus dokumentumokkal foglalkozom. Nagyon izgalmas, új világ számomra.

Kedvenc időtöltésem? A szabadban lenni! Róni az utakat síkságon, dombokon, hegyeken, vizek partján. Aztán meg jól elfáradva kiülni, kiállni partokra, szirtekre, kilátókba, és élvezni a levegőt, a napot, a szelet (és ha csak